

FYSISK PLANERING FÖR ETT RÖRELSERIKT SKÅNE

- Hur planerar och bygger vi ett Skåne som främjar barn och ungas fysiska aktivitet?

Huvudbudskap

1. Vad säger forskningen?
2. Vad behöver vi göra?
3. Vem gör vad?

1 Vad säger forskningen?

- Stillasittandet ökar, vilket har stora konsekvenser för individer och för samhället
- Barn och unga som rör på sig mår bättre
- Varje rörelse räknas! Vardagsrörelse och den rörelse som blir av, är viktigast.
- Det lönar sig att investera i rörelsefrämjande miljöer

2 Vad behöver göras? Varför? Hur?

Vad?

För att skapa en mer rörelserik vardag för barn och unga visar forskning att det är mest effektivt att investera i följande fyra områden:

1. **Rörelsefrämjande samhällsplanering** - goda utomhusmiljöer och tillgång till natur.
2. **Rörelserik förskola, skola och fritidshem**
3. **Aktiv transport/mobilitet**
4. **Fritid, idrott och friluftsliv** - lek miljöer, ytor för spontanidrott och föreningsidrott.

Skapa aktiva samhällen, miljöer, människor och system. Barn och unga söker sig till utemiljöer som erbjuder fysiska utmaningar, kompis kontakter och som väcker deras engagemang och nyfikenhet. Den fysiska planeringens uppgift är att skapa goda fysiska förutsättningar för barn och ungas vardagsrörelse.

Viktiga faktorer som påverkar den fysiska planeringen av barn och ungas uppväxtmiljöer:

- **Normer & beteenden.** En ny rörelserik norm behövs, där det normala är att vara fysiskt aktiv. Beteendeförändring hos individer, grupper och utvecklingsarbete i organisationer, offentliga verksamheter och företag underlättas av kunskap, motivation och möjligheter.
- **Ekonomi** – kalkyler och beräkningsmodeller. Ohälsa kostar alltid samhället mer än hälsa.
- **Prioritering vid målkonflikter.** Samhällsplaneringen är full av målkonflikter, som kräver prioriteringar. Barn och ungas behov drar ofta det kortaste strået, trots att det går emot lagar som Plan- och bygglagen och FN:s barnkonvention (numera svensk lag).
- **Jämlig folkhälsa.** Alla behöver närhet till vardagsnatur, gröna skolgårdar och sociala mötesplatser.

Varför?

Betydande positiva folkhälso- och samhällsekonomiska effekter kan uppnås vid ett effektivt strategiskt arbete, långsiktigt. Tillgång, närhet och närhet till lekparkar, grönytor och andra offentliga gröna platser som inbjuder till lek, fysisk aktivitet och utevistelse på lika villkor bidrar starkt till ett samhälles attraktivitet, sammanhållning och hållbarhet.

Hur?

Ingen aktör kan ensam skapa ett rörelserikt samhälle som främjar fysisk aktivitet och motverkar långvarigt stillasittande. Det krävs tvärssektoriellt arbete inom flera sektorer, på alla nivåer i samhället; nationellt, regionalt och lokalt. Hög kunskapen, motivera och stöd planering, strategier och genomförande!

För att säkra tillgången till bostadsnära natur – beakta följande i planering, byggande och förvaltning:

- *Tillgång* – den faktiska resursen som bostadsnära natur, rörelsefrämjande miljöer och sociala mötesplatser utgör.
- *Nåbarhet* – den faktiska och upplevda tillgängligheten till dessa miljöer, d.v.s. att exempelvis gång- och cykelvägar samt grön- och rekreationsområden upplevs som tillgängliga och trygga.
- *Kvalitet* – den bostadsnära naturens / grönstrukturens storlek, innehåll och upplevelsevärden.

3 Vem gör vad?

Regional nivå

- Regionplanen - ett bra ramverk
- Skåne – ett föredöme. Utveckla de områden där Region Skåne har rådighet; kollektivtrafik, aktiv mobilitet, "Framtidens hälsosystem", fastighetsutveckling av sjukhusområden etc. Använd det goda exemplets makt!
- Utveckla koncept i linje med "Sätt Skåne i Rörelse"
- Utveckla regional samverkan Region Skåne – Länsstyrelsen Skåne

Kommunal nivå

- Kommunerna har viktiga roller inom samhällsplaneringen som markägare och ansvarig för skydd och skötsel av natur, men också genom aktiviteter inom skola och omsorg.
- Samverkan för att sluta genomförandeglappet mellan strategisk och operativ nivå.
- RS kan leda, samla, driva samt stödja kunskapsbyggande i dessa frågor i kommunerna.
- Behov av nätverksbyggande för utbyte av erfarenheter; kunskap, verktyg, modeller/ metoder etc.

